

Týždeň od 21. do 27. januára

HOSPODIN POČUJE A VYSLOBODZUJE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ž 139,1–18; Žalm 121; Ž 17,8; Mat 23,37; 1Kor 10,1–4; Heb 4,15.16

ÚVODNÝ TEXT

Tých, čo volajú o pomoc, Hospodin počuje, z každého súženia ich vyslobodzuje. (Ž 34,18)

Žalmy opakovane zdôrazňujú, že zvrchovaný Hospodin, ktorý stvoril a udržiava vesmír, sa zároveň zjavuje ako osobný Boh, ktorý sa skláňa k ľuďom a udržiava s nimi vzťah.

Boh je blízko k svojmu ľudu a svojmu stvoreniu, na nebi aj na zemi (Ž 73,23.25). Hoci „postavil svoj trón na nebesiach“ (Ž 103,19; Roh.) a „vznáša sa na hustých oblakoch“ (Ž 68,5; Roh.), je zároveň „blízky všetkým, čo ho vzývajú, všetkým, čo ho vzývajú úprimne“ (Ž 145,18). Žalmy zdôrazňujú, že Hospodin je živý Boh, ktorý koná v prospech tých, čo Ho vzývajú (Ž 55,17–23). Žalmy majú mimoriadny význam, pretože sú nielen inšpirované Bohom, ale sú aj adresované Tomu, ktorý počuje naše modlitby a odpovedá na ne.

Mali by sme si uvedomiť, že najlepšia odpoveď na Hospodinovu blízkosť spočíva v tom, že Mu budeme dôverovať a budeme žiť podľa Jeho prikázaní. Z dejín Izraela sa môžeme naučiť, že Bohu ide práve o takúto vieru a poslušnosť.

OSNOVA LEKCIE

Pri štvrtom zamyslení nad žalmami sa opäť bližšie pozrieme na to, ako predstavujú Boha. Tentokrát však dôraz nebudeme klásť na veľkého silného Boha „nad nami“, ale na to, ako biblické žalmy predstavujú Boha, ktorý je nám veľmi blízky a ktorý sa o nás s láskou zaujíma.

- Ž 139,13–18: Žalmy predstavujú osobného Boha, ktorý pozná každého z nás (nedeľa)
- Ž 40,2–4; 50,15: Žalmy predstavujú Boha, ktorý nás počuje a stará sa o nás (pondelok)
- Ž 17,7–9; 31,2–4: Žalmy predstavujú Boha ako naše „útočisko“ v ťažkých dobách (utorok)
- Žalm 114: Žalmy predstavujú Boha ako nášho Záchrancu a Vysloboditeľa (streda)
- Žalmy predstavujú Boha ako Toho, kto ponúka pomoc zo svojej „svätyne“ (štvrtok)

MOJE KOSTI NEBOLI SKRYTÉ PRED TBOU

¹³Ved'ty si mi utvoril ľadviny, v matkinom živote si ma utkal. ¹⁴Ďakujem ti, že si ma predivne utvoril; tvoje skutky sú obdivuhodné, to si veľmi dobre uvedomujem. ¹⁵Moje kosti neboli skryté pred tebou, keď som vznikol v skrytosti, utkávaný v najspodnejších častiach zeme. ¹⁶Tvoje oči ma videli už v zárodku, všetko to bolo zapísané v tvojej knihe; dni boli určené, skôr než ktorýkoľvek z nich nastal. ¹⁷Ako si vážim tvoje myšlienky, Bože, aký nesmierny je ich počet. ¹⁸Keby som ich mal spočítať, bolo by ich viac ako piesku. Len čo sa zobudím, som s tebou. (Ž 139,13–18)

Prečítaj si Ž 139,1–18. Čo tieto verše hovoria o Božej moci (Ž 139,1–6), Božej prítomnosti (Ž 139,7–12) a o Božej добрote (Ž 139,13–18)? Aký vplyv má na Božie zaslúbenia Jeho veľkosť?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Chcel si niekedy niekomu pomôcť, no nemal si na to možnosti alebo prostriedky? A zrejme aj tebe sa už stalo, že sa ti niekto snažil pomôcť, ale vôbec nerozumel tomu, čo vlastne potrebuješ. Na rozdiel od tých najľáskavejších ľudí s najlepšimi úmyslami má Boh dokonalé poznanie o nás a našej situácii. A navyše, má prostriedky, ktoré nám môžu naozaj pomôcť. Preto Jeho zaslúbenia o pomoci a záchrane nie sú len akýmisi plytkými frázami, ale neotrasiteľnými uisteniami.

Boh pozná žalmistu tak dokonale, že ho pred Ním nedokázalo skryť ani lono matky (Ž 139,13.15). Božie poznanie sa týka času (Ž 139,2), vnútorného prežívania (Ž 139,2.4) aj priestoru (Ž 139,3) – teda celej existencie žalmistu. Božie úžasné poznanie súvisí s tým, že je Stvoriteľom a že má blízky záujem o každého človeka. Tento záujem sa prejavuje v starostlivosti o všetkých ľudí.

Ohromujúca pravda o tom, ako dôverne nás Boh pozná, by nemala pôsobiť odstrašujúco. Naopak, mala by nás viesť do Ježišovej náruče. Ved' Ježiš pre nás toľko vykonal na kríži! A navyše, prostredníctvom viery v Ježiša sme dostali dar Jeho spravodlivosti, ktorou je samotná „Božia spravodlivosť“ (Rim 3,5.21).

Božiu prítomnosť zvyrazňuje obraz Boha, ktorý siaha až do „podsvetia“ (šeoľ, „hrob“) a „temnoty“ (Ž 139,8.11.12). Nie príliš často si tieto miesta spájame s Božím prebývaním (Ž 56,14). Jeho prítomnosť je vykreslená aj obrazom, ktorý zahŕňa „kridla rannej zory“ (pomenovanie pre „východ“) a siaha až po „najvzdialenejšie more“ („západ“; Ž 139,9). Všetky tieto obrazy vyjadrujú pravdu, že vo vesmíre neexistuje miesto, kde by sme mohli byť mimo dosahu Boha. Aj keď Boha nemožno stotožniť s prírodou a príroda nie je súčasťou Boha (ako to učí napríklad panteizmus), On je celému stvoreniu blízko, pretože ho nielen stvoril, ale ho aj udržiava (pozri Heb 1,3).

Boh o nás všetko vie a zároveň On jediný nám môže pomôcť a obnoviť nás. Keď si žalmista nanovo uvedomí Hospodinovu veľkosť, prepuká do chvály a opäť naplno dôveruje Bohu. Skutočnosť, že Boh nás pozná a skúma nás, ho vedie k vďačnosti. Ved' práve fakt, že o nás vie všetko, dáva žalmistovi nádej, že z jeho života odstráni všetko, čo tvorí prekážku medzi ním a Hospodinom.

- Pre niektorých je pomerne desivá predstava, že Boh o nich vie všetko a že dokonca pozná aj ich najtemnejšie tajomstvá. Prečo je v tejto súvislosti evanjelium našou jedinou nádejou?

APLIKÁCIA

UISTENIE O BOŽEJ STAROSTLIVOSTI

²Túžobne som očakával Hospodina, sklonil sa ku mne a počul moje volanie o pomoc. ³Vytiahol ma z jamy hrôzy, z bahna a blata. Nohy mi postavil na skalu a spevňuje moje kroky. ⁴Do úst mi vkladá novú pieseň, chválospev na nášho Boha. Mnohí to uvidia, budú sa báť a dúfať v Hospodina. (Ž 40,2–4)

Vzývaj ma v deň súzenia, ja ťa zachránim a ty mi vzdáš úctu. (Ž 50,15)

Zlož svoje starosti na Hospodina, on sa o teba postará. Nikdy nedopustí, aby sa spravodlivý sklátil. (Ž 55,23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodných veršoch (Ž 40,2–4; Ž 50,15; Ž 55,23). Ako Boh vstupuje do našich každodenných záležitostí?

Hospodin sa v Písme zjavuje ako živý Boh, ktorý koná v prospech tých, čo Ho vzývajú.

Žalmista hovorí: „Stále si predstavujem Hospodina, keď mi je po pravici, nekláť sa.“ (Ž 16,8) Dôveruje Bohu a volá k Nemu (Ž 7,2; Ž 9,11). Hospodin ho vypočuje, aj keby sme kričali „z hlbín“ (Ž 130,1.2). Žalmista vyznáva, že žiadna životná okolnosť neunikne Božej zvrchovanej vláde. Preto je každé volanie žalmistu naplnené nádejou, a to aj keď volá v zúfalstve a naliehavosti.

Žalm 121 oslavuje moc Stvoriteľa v živote verného jednotlivca. Autor má istotu, že „pomoc je od Hospodina“ (121,2). Čoho sa táto pomoc týka?

(1) „Nedopustí, aby sa pohla tvoja noha.“ (Ž 121,3; Roh.) Obraz „nohy“ často opisuje životnú cestu človeka (Ž 66,9; Ž 119,105; Prísľ 3,23). Hebrejské slovo pre „pohnúť sa“ opisuje bezpečnosť, ktorú Boh dáva svetu (Ž 93,1) a Sionu (Ž 125,1).

(2) „Nedopustí, aby sa ti noha zachvela. Nedrieme tvoj strážca. ⁴Nedrieme veru ani nespí ten, čo stráži Izrael.“ (Ž 121,3.4) Obraz Hospodina ako Strážcu Izraela (Ž 121,5), ktorý nedrieme ani nespí, zvyrazňuje Jeho neustálu bdelosť a pripravenosť konať v prospech svojich detí.

(3) „Hospodin je ti záštitou po pravici. ⁶Slnko ti cez deň neublíži ani mesiac v noci.“ (Ž 121,5.6) Výraz „záštita“ (vo význame „tieň“, „tôňa“) odkazuje na oblačový stĺp v čase Exodu (2Moj 13,21.22). Hospodin teda poskytuje svojmu ľudu fyzické a duchovné útočisko.

(4) Hospodin je „po pravici“ (Ž 121,5) svojho ľudu. Pravá ruka zvyčajne označuje silnejšiu ruku človeka, ruku, ktorá koná (Ž 74,11; Ž 89,14). Tu vyjadruje Božiu blízkosť a skutky v prospech ľudu (Ž 16,8; Ž 109,31; Ž 110,5).

(5) „Slnko ti cez deň neublíži ani mesiac v noci. ⁷Hospodin ťa ochráni pred každým zlom, on ti ochráni život. ⁸Hospodin bude chrániť tvoj odchod i príchod odtiaľ až naveky.“ (Ž 121,6–8) Boh chráni svoj ľud pred všetkým zlom. Ani „slnko“ ani „mesiac“ mu neublíži. Boh bude „až na veku“ chrániť „vychádzanie“ aj „vchádzanie“ svojho ľudu (Ž 121,8; SEP). Takýmto poetickými obrazmi autor podčiarkuje komplexnú a neustálu Božiu starostlivosť.

Ako môžeme toto uvažovanie uzavrieť? Žalmista dôveruje Božej láskyplnej starostlivosti. Táto dôvera je pre nás povzbudením, aby sme sa aj my spoliehali na Hospodina a Jeho moc a vernosť.

APLIKÁCIA

- Ako môžeš aj ty prežívať realitu Božej starostlivosti? Ako môžeš lepšie spolupracovať s Bohom, aby si Mu umožnili konať Jeho dielo v tebe, pre teba a prostredníctvom teba?

HOSPODIN JE ÚTOČISKOM V SÚŽENÍ

⁷Ukáž divy svojho milosrdenstva, ty, ktorý svojou pravicom zachraňuješ tých, čo sa k tebe utiekajú pred nepriateľmi. ⁸Chráň ma ako zrenicu oka! Skry ma v tóni svojich krídel ⁹pred bezbožníkmi, ktorí chcú na mne spáchať násilie, pred úhlavnými nepriateľmi, čo ma zúrivo obkľučujú. (Ž 17,7–9)

²Hospodin, k tebe som sa utiekal, nech nie som nikdy zahanbený. Zachráň ma svojou spravodlivosťou! ³Nakloň ku mne svoje ucho! Čím skôr ma zachráň! Bud' mi opevnenou skalou, pevnosťou mojej spásy. ⁴Ved' ty si moja skala, moja pevnosť, pre svoje meno ma ved'a spreádzaj. (Ž 31,2–4)

Čo robí žalmista v čase súženia?

Ž 17,7–9

Ž 31,2–4

Ž 91,1–7

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Do života žalmistu vstupujú rôzne problémy. Čo vtedy robí? Obracia sa na Hospodina, ktorý je mu útočiskom v každom nešťastí. Dôvera je zámerná, uvážená voľba uznať za každých okolností Božiu vládu nad vlastným životom. Ak dôvera nefunguje v nešťastí, potom nebude fungovať za žiadnych okolností.

Žalmista vyznáva: „Moje útočisko a moja pevnosť je môj Boh, v ktorého dúfam.“ (Ž 91,2) Toto svedectvo pramení z jeho predchádzajúcej skúsenosti s Bohom a teraz slúži na posilnenie jeho viery pre budúcnosť. Žalmista nazýva Boha „Najvyšším“ a „Všemohúcim“ (Ž 91,1.2), čím poukazuje na nesmiernu veľkosť a moc svojho Boha.

Žalmista hovorí aj o istote, ktorú môže človek nájsť v Bohu. O Hospodinovi hovorí ako o „úkryte“, „tóni“ (Ž 91,1), „útočisku“, „pevnosti“ („hrade“; Ž 91,2), „krídeľ“, „štíte“ (Ž 91,4) a „príbytku“ (Ž 91,9). Tieto obrazy predstavujú v žalmistovej kultúre bezpečné miesto. Stačí pomyslieť na nezniesiteľnú páľavu slnka na púšti, aby sme ocenili tieň. Alebo si pripomeňme časy rôznych vojen v histórii Izraela a oceníme bezpečnosť, ktorú poskytuje štít alebo pevnosť.

Aký obraz je použitý v textoch Ž 17,8 a Mat 23,37? Čo sa z neho dozvedáme o Hospodinovi?

Jedna z najintímnejších metafor je tá, ktorá hovorí o útočisku „v tóni tvojich krídel“ (Ž 17,8; Ž 57,2; Ž 63,8). Tento obraz vyvoláva útechu a istotu tým, že vykresľuje ochranu, ktorú poskytuje vtáčia matka svojim deťom. Hospodin je prirovnávaný k orlovi, ktorý krídlami stráži svoje mláďatá (2Moj 19,4; 5Moj 32,11) a ku sliepke, ktorá pod krídla zhromažďuje svoje kuriatka (Mat 23,37).

- Ako sa môžeme vyrovnáť s obdobiami, keď do nášho života vstúpi nešťastie a zdá sa, že nevidíme Božiu ochranu? Prečo takéto situácie neznamenajú, že nás Hospodin opustil?

APLIKÁCIA

OBRANCA A VYSLOBODITEĽ

¹Ked' Izrael vychádzal z Egypta, dom Jákobov spomedzi ľudu cudzieho jazyka, ²Júda sa stal Božou svätyňou, Izrael Božím vladárstvom. ³More to videlo a ušlo, Jordán ustúpil, ⁴vrchy poskakovali ako barance a pahorky ako jahňatá. ⁵Čo ti je, more, že si ušlo, a tebe, Jordán, že si ustúpil? ⁶Vrchy, prečo poskakujete ako barance? Pahorky, prečo skáčete ako jahňatá? ⁷Chvej sa, zem, pred Pánom, pred Bohom Jákoba, ⁸ktorý mení skalú na jazero a kmeň na pramene vôd. (Žalm 114)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si 1Kor 10,1–4. Ako Pavol opisuje príbeh exodu? Aké duchovné poučenie prináša prostredníctvom udalosti vyjdenia Izraelitov z Egypta?

Akým spôsobom opisuje Žalm 114 vyslobodenie izraelského ľudu z Egypta prostredníctvom Božej moci?

Žalm 114 používa poetický opis vyslobodenia Božieho ľudu z egyptského otroctva. V celej Starej zmluve a dokonca aj v novozmluvných textoch sa vyslobodenie z Egypta považuje za symbol Božej moci zachrániť ľud zmluvy. Presne to robí Pavol vo veršoch adresovaných Korintňanom: skutočný príbeh vyslobodenia z Egypta vníma ako metaforu, symbol spasenia v Ježišovi Kristovi.

Žalm 114 zobrazuje vyslobodenie z Egypta aj prostredníctvom skutočnosti, že Boh ako Stvoriteľ a zvrchovaný Vládca nad prírodnými silami mal moc zachrániť svoj ľud. More, rieka Jordán a vrchy sú básnickým jazykom opísané ako prírodné a ľudské sily, ktoré stoja proti Izraelu na jeho ceste do zasľubenej krajiny (5Moj 1,44; Joz 3,14–17). Boh je však vládcom nad všetkým.

Pre mnohé Božie deti vo všetkých časoch a na všetkých miestach je cesta do nebeského Jeruzalema plná nebezpečenstiev. V žalmoch nachádzame povzbudenie: „¹Svoje oči dvíham k vrchom. Odkiaľ mi príde pomoc? ²Moja pomoc je od Hospodina, ktorý utvoril nebo i zem.“ (Ž 121,1.2)

Hlavnú myšlienku Žalmu 114 vystihuje Ježišovo upokojenie búrky na jazere a vyhlásenie, že veriaci sa nemajú čoho báť, pretože On premohol svet (Mat 8,23–27; Ján 16,33).

Hospodinove veľké skutky v prospech Jeho ľudu by mali viesť celú zem, aby sa triasla pred Jeho prítomnosťou (Ž 114,7). Toto „chvenie“ by sme mali chápať skôr v zmysle rešpektu a uctievania, než strachu (Ž 96,9; Ž 99,1). S Bohom na svojej strane sa veriaci nemajú čoho báť.

APLIKÁCIA

- Akým duchovným nebezpečenstvám čelíme? Potrebujeme si uvedomiť, že tieto hrozby sú pre nás rovnako nebezpečné, ako boli pre autorov žalmov. Ako sa môžeme naučiť spoliehať na Božiu moc, ktorá nás ochráni, aby sme týmto nebezpečenstvám nepodľahli?

POMOC ZO SVÄTYNE

Nahlas volám k Hospodinovi a on mi odpovie zo svojho svätého vrchu. (Ž 3,5)

²Nech ťa v deň súženia vypočuje Hospodin, nech ťa ochraňuje meno Jákovho Boha! ³Nech ti pošle pomoc zo svätyne, nech ťa podoprie zo Siona!

⁴Nech sa rozepamätá na všetky tvoje obetné dary, nech so záľubou prijme tvoju spalovanú obeť! (Ž 20,2–4)

Ved' ma schová vo svojom úkryte v deň pohromy. Ukryje ma v skrýši svojho stanu, postaví ma vysoko na skalú. (Ž 27,5)

Kiež v tvojom stane bývam naveky, kiež nájdem útočisko v tóni tvojich krídel. (Ž 61,5)

Prečítaj si texty Ž 3,5; Ž 14,7; Ž 20,2–4; Ž 27,5; Ž 36,9; Ž 61,5 a Ž 68,6.36. Kde nachádzajú žalmisti pomoc v súžení?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Motívy duchovného a fyzického útočiska nachádzame najmä v kontexte svätyne. Svätyňa poskytuje útočisko utrápeným a je miestom pomoci, bezpečia a záchrany. Posilnenie pre ľud a ochrana pre siroty a vdovy prichádza práve z Božej svätyne. Žalmista hovorí: „Zo Siona, z dokonalej krásy skvie sa Boh.“ (Ž 50,2) Božie spravodlivé súdy budú vyhlásené zo svätyne a odtiaľ vyjde aj Hospodinovo požehnanie (Ž 84,5; Ž 128,5; Ž 134,3).

Útočisko vo svätyni prevyšuje bezpečnosť, ktorú poskytuje akékoľvek iné miesto na svete, pretože vo svätyni osobne prebýva Hospodin. Bezpečie poskytuje predovšetkým Božia prítomnosť, nie nevyhnutne chrám ako pevná budova. Je to podobne ako s vrchom Sion, na ktorom prebýva Hospodin. Hoci Sion je len pomerne nízky vrch, vďaka Hospodinovej prítomnosti prevyšuje všetky ostatné vrchy (Ž 68,16.17; Iz 2,2).

„¹⁵Ved' nemáme veľkňaza, ktorý by s nami nemohol súcitiť v našich slabostiach, ale veľkňaza, ktorý vo všetkom prešiel skúškami podobne ako my, avšak bez hriechu. ¹⁶Pristúpme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravý čas.“ (Heb 4,15.16) Ako tieto verše súvisia s pomocou prichádzajúcou zo svätyne? V čom môžeme nájsť podobnosť medzi textom v Liste Hebrejom a žalmami, ktoré sme čítali vyššie?

Svätosť Božieho príbytku žalmistu vedie k uznaniu, že všetci ľudia sú hriešni a nikto si nezaslúži Božiu priazeň. Vyznáva, že základom záchrany je Božia vernosť a milosť (Ž 143,2.9–12). Nič, čo pochádza z nás, nám nedáva pred Bohom žiadnu zásluhu. Ľudia môžu prosiť o istotu záchrany iba vtedy, keď budú prostredníctvom pokánia a prijatia milosti a odpustenia v správnom vzťahu s Bohom. Služba vo svätyni predstavovala spasenie, ktoré má svoj pôvod v Ježišovi.

■ **Akú máš skúsenosť s pomocou, ktorej pôvod je v „Božej svätyni“? Čo ti pomáha dôverovať Bohu aj uprostred ťažkostí?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Jákovov nočný zápas“ (PP 195–203; NÚD 91–94). Čo sa môžeme naučiť z Jákovovej skúsenosti o sile vytrvalej modlitby a bezvýhradnej dôvery v Boha?

Žalmy posilňujú našu vieru v Boha, ktorý je spoľahlivým a nespochybniteľným útočiskom pre tých, ktorí odovzdajú svoj život do Jeho mocných rúk. „Boh robí veľké veci pre tých, ktorí mu dôverujú. Pomôže svojim deťom, ktoré mu veria, v každej núdzi, ak mu budú úplne dôverovať a oddane ho poslúchať.“ (PP 493; NÚD 236)

S niektorými žalmami však môžeme mať občas osobný problém. Ide najmä o situácie, keď ich zaslúbenia nie sú v súlade s tým, čo práve prežívame. Vtedy sa musíme naučiť dôverovať v Božiu dobrotu, ktorá sa najmocnejšie zjavuje na kríži.

Niektoré žalmy môžu byť zneužitú na podporu falošnej nádeje. Ježišova odpoveď na satanovo prevrátené použitie textu Ž 91,11.12 ukazuje, že dôvera v Boha sa nesmie zamieňať s pokúšaním Boha (Mat 4,5–7) alebo s opovážlivou žiadosťou, aby Boh urobil niečo, čo je v rozpore s Jeho vôľou.

„Najväčšie víťazstvá nie sú výsledkami nadania či vzdelania, ani bohatstva a ľudskej priazne. Sú dosiahnuté v rozhovore s Bohom, keď sa úprimná, zúfalo bojujúca viera chytá Božej mocnej ruky.“ (PP 203; NÚD 94)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. V triede uvažujte o odpovedi na poslednú otázku v utorňajšej lekcii o dôvere Bohu v čase problémov a ťažkostí. Ako sa dá pochopiť, že do života veriaceho prichádzajú trápenia a súženia napriek úžasným zaslúbeniam o Božej ochrane, ktoré nachádzame v žalmoch? Zamyslite sa aj nad otázkou: Keď žalmisti písali o nádherných zaslúbeniach, neprežívali nepriazeň osudu alebo nevedeli o verných, ktorí prechádzali ťažkosťami?
2. Ako môžeme budovať bezvýhradnú dôveru v Boha za každých okolností (napr. Ž 91,14; Ž 143,8.10; Ž 145,18–20)? Čo môže zapríčiniť stratu alebo spochybnenie takejto dôvery? Prečo je dôvera Bohu v dobrých časoch kľúčová, aby sme sa naučili dôverovať Mu aj v zlých časoch?